

Posudok na habilitačnú prácu Mgr. René Šebeňu, PhD.
SPEECH PERCEPTION AND SPATIAL HEARING: THE ROLE OF HEARING
SENSITIVITY, COGNITION, AND EYE GAZE

Všeobecná charakteristika posudzovaného textu habilitačnej práce

Habilitačná práca predstavuje súbor 5 nadväzujúcich štúdií zameraných na vnímanie reči a priestorové počúvanie. Jednu z výskumných štúdií habilitant publikoval v spoluautorstve v časopise *Proceedings of meetings on acoustics* (SCOPUS), u ostatných štúdií nie je uvedený stav publikačného pokračovania. (Pozn.: autor je však publikačne činný aj v iných tematických oblastiach, o čom svedčí 29 WoS publikácií so zaujímavým citačným ohlasom.)

V úvodnej teoretickej kapitole autor pojednáva o vnímaní reči ako o sociálnom probléme a konkrétnejšie venuje pozornosť vnímaniu reči v hluku a analyzuje úlohu fyziologických, akustických či kognitívnych faktorov súvisiacich s vnímaním reči.

Druhá kapitola je štúdiou o psychometrických vlastnostiach nástroja/aplikácie PART na zisťovanie sluchovej citlivosti a jej rôznych parametrov. Priaznivé výsledky naznačujú potenciál metodiky pre jej široké využitie vo výskume s presahom pre použitie aj vo výučbe či mimo akademický kontext (autor naznačuje využitie v klinickej praxi). Samotná štúdia je koncipovaná podľa štandardov periodika, kde bola publikovaná, absentujú limity štúdie a zváženie konfliktu záujmov (autori sú vývojármi aplikácie).

Kapitola 3 obsahuje tri štúdie o vzťahu medzi sluchovou citlivosťou, kognitívnymi faktormi a vekom. Vyzdvihnúť možno experimentálny charakter realizovaných výskumov na niekoľkých súboroch respondentov (spolu pravdepodobne 120 unikátnych účastníkov, informácia na strane 39 je nejasná). Autor mimo iného uvádza zistenia o význame pracovnej pamäti a inhibičnej kontroly pre výkon v rušivom prostredí a efekt veku, ktorý bol významným prediktorom porozumenia v rušivom prostredí. Pri interpretácii výsledkov štúdie o efekte veku autor zdôrazňuje vplyv starnutia na kognitívne a sluchové funkcie. V tomto prípade by som odporúčal nepoužívať pojem aging vzťahujúci sa k starnutiu a starobe, ak je vzorka malá (N=33) a len veľmi malá časť vzorky predstavuje seniorov. Text neobsahoval informáciu o distribúcii hodnôt veku, avšak v prípade rovnomerného rozloženia hodnôt veku je výskumná správa zaujímavou informáciou o vekových špecifikách stredného veku.

Štvrtá kapitola je experimentálnou štúdiou kombinujúcou behaviorálne a EEG dáta zisťujúca mimo iného ako smer pohľadu a modalita podnetu (zrakový vs. sluchový) ovplyvňujú sluchovú priestorovú diskrimináciu. Náročnosť výskumného dizajnu mala za dôsledok menšiu vzorku, čo je pri obdobných štúdiách bežné, spolu s autorom možno konštatovať opatrnosť pri interpretácii zistení limitovaných veľkosťou výskumného súboru.

Na záver textu habilitačnej práce je zaradená záverečná diskusia a Resumé v slovenskom jazyku.

Predložený text bohato využíva terminológiu, ktorá sa úzko koncentruje na sledovaný problém a pre bežného psychologicky odborne zdatného čitateľa je veľmi náročná na porozumenie,

keďže znalosť špecifickej terminológie autor automaticky predpokladá a nevenuje priestor jej objasneniu.

Z formálneho hľadiska kvalitu textu narúša niekoľko citačných nedostatkov (napr. v časti Resumé). V kapitole 3 nie je upresnený autorský podiel na realizácii výskumov, ktoré boli súčasťou diplomových prác.

Otázky do diskusie v rámci obhajoby habilitačnej práce

1./ Habilitačná práca bola koncipovaná ako súbor výskumných štúdií analyzujúcich problematiku primárne z oblastí audiometrie a kognitívnych neurovied. Keďže sa habilitačné konanie realizuje v odbore sociálna psychológia a psychológia práce, autor by mal prispôsobiť koncepciu práce tomuto rámcu habilitačného konania. Vhodným spôsobom by boli komentáre k výskumným štúdiám, kde by bol zdôraznený aplikačný potenciál poznatkov pre oblasť sociálnej psychológie a psychológie práce. Mohol by autor v rámci obhajoby naznačiť možnosti prepojenia vlastnej tvorivej činnosti predstavenej v texte práce a odboru habilitačného konania?

2./ Výskumné štúdie v kapitole 3 využívajú metodiky administrované v digitálnom formáte. Platí to aj pre hodnotenie kognitívnych schopností, kde je obvyklé testovanie aj v nedigitálnej podobe. Možno uvažovať o efekte podobného formátu (digitálne prostredie) administrácie nástrojov na zaznamenané výsledky? Je možné efekt veku tiež pripočítať technológii zberu dát?

Záverečné hodnotenie

Z hľadiska aktuálnosti zvolenej problematiky, originality práce, vedeckej úrovne textu a jeho prínosu pre poznanie v psychologických vedách, i z hľadiska formálneho spracovania predložená práca spĺňa požiadavky kladené na habilitačnú prácu.

Na základe uvedeného, habilitačnú prácu Mgr. Reného Šebeňu, PhD. odporúčam prijať na obhajobu a po úspešnej obhajobe a habilitačnej prednáške odporúčam udeliť vedecko-pedagogický titul docent v odbore habilitačného a inauguračného konania sociálna psychológia a psychológia práce.

V Prešove 8. 9. 2025

Prof. Mgr. Peter Babinčák, PhD.